

Hyvä Sastamalan opetuspäällikkö ja sivistyslautakunta,

**Kannanotto Sastamalan kaupungin taito- ja taideaineiden ryhmältä tuntijakoesitykseen
(marraskuu 2024)**

Me taito- ja taideaineiden opettajat, olemme huolissamme yhden ns. muun valinnaisoppitunnin vähentämisestä yläkoulun tuntikehyksestä sekä sen kokonaisvaikutuksesta erityisesti yläkouluikäisille nuorille. Mielestämme on lyhytnäköistä vähentää opetusta, jolla vielä tavoitetaan koko ikäluokka ennen jatko-opintoja. Valinnaiskurssien sisällöt tukevat yläkoululaisia pärjäämään niin tulevassa itsenäistymisen elämänvaiheessa kuin työelämään siirtymisessä. Oppilaat ovat motivoituneita valinnaiskurssien sisältöihin, koska ymmärtävät niiden hyödyn itselleen.

Esitämme tuntivähennyksen kohdistuvan alakoulun valinnaisaineisiin, koska vähennyksen vaikutus on alakouluikäisille pienempi. Pohdimme, olisiko alakoulun valinnaiskurssien sisältö mahdollista toteuttaa kerhotoimintana? Lähikouluun on helpompi jäädä osallistumaan kerhotoimintaan koulupäivän jälkeen kuin yläkouluun, joihin isompi osa oppilaista kulkee koulukuljetuksella.

Valinnaisuuden säilyttäminen entisellään yläkoulussa olisi investointi sastamalalaisten nuorten tulevaisuuteen ja hyvinvointiin. Kaupungin strategiassa korostetaan tavoitetta saada osaamista tulevaisuuden tekijöille, elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä sekä saada hyvinvointia asumiseen että elämiseen. Nämä teemat ovat vahvasti taito- ja taideaineiden sisältöjä. **Yhdeksäsluokkalainen pystyy jo suuntaamaan ajatuksia tulevaisuutensa ja omaksumaan näitä asioita toisin kuin seitsemäsluokkalainen kaikille yhteisten taito- ja taideaineiden opetuksessa.**

Sastamalan kaupunki on investoinut suurella rahalla sekä Sylvään Taitotaloon että Mouhijärven Yhteiskoulun taito- ja taideaineiden luokkatiloihin. Valinnaisaineiden oppitunneista suurin osa pidetään juuri näissä luokissa. On varsin lyhytnäköistä ja näiden sijoitusten hukkaan heittämistä, jos tiloja ei tulaisi käyttämään niiden täydessä laajuudessaan.

Ehdotetun tuntijakomuutoksen vuoksi, kurseista muodostuisi yhden oppitunnin kestäviä valinnaisainetunteja. Siinä ajassa paljon ohjausta tarvitsevan nykynuoren on erittäin haasteellista ehtiä toteuttamaan käytännön työskentelyä taito- ja taideaineissa tai kokea mielekkäitä ja tarkoituksenmukaisia oppitunteja. Sylvään koululla yhden vuosiviikkotunnin valinnaisaineet aikoinaan lopetettiin toimimattomina. On harmillista, jos palataan huonoksi todettuun järjestelmään. Oppiaineista tuli taannoin muodostaa kahden oppiaineen yhdistelmäkurseja, joista oppilaan oli vaikea valita itselle mieleisiä kokonaisuuksia. Myös arviointikriteereillä on merkitystä. Yhden vuosiviikkotunnin kurseja ei arvioida numeerisesti. Mikäli valinnaiskurssia ei arvioida numeroarvosanalla, oppilaiden motivaatio tehdä koulutyönsä hyvin ja ahkeruus laskee, koska heille riittää suoritusmerkintä. Kannamme myös huolta siitä, että koulujen toimintakulttuurit köyhtyvät, sillä juuri valinnaiskurssien oppilaat pystyvät tuottamaan esimerkiksi koulun tapahtumiin ohjelmaa, jota kaikille yhteisten oppiaineiden puitteissa ei ehdi toteuttaa.

Taito- ja taideaineet ovat monialaisia oppiaineita, joissa konkretisoituu muiden oppiaineiden hallinta, esimerkiksi hahmottaminen, tiedon käsittely, itseilmaisu, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot. Lisäksi ne kehittävät mm. pitkäjänteisyyttä ja keskittymiskykyä, joista kannetaan huolta kun puhutaan puhelimen käytön haittavaikutuksista tai nuorten pahoinvoinnista. Valinnaisainetarjonnasta oppilaat valitsevat kaikki kyllä jonkin taito- ja taideaineen, mutta sen lisäksi useat oppilaat haluavat muiden valittavien aineiden joukosta vielä lisää juuri taito- ja taideaineita. Esitetyn vähennyksen vuoksi oppisisältöjen laajuus vähenee, eikä opita edellä mainittuja taitoja tai tavoitteita.

Esitetty yläkoulun valinnaisainevähennys kohdistuu yhtenä esimerkkinä kotitalouteen, jota opiskellaan koko peruskoulun aikana vain yhden vuoden ajan kaikille yhteisenä oppiaineena. Tiedetään, että perheiden arjen hallinnan taidot ovat heikentyneet ja kestävään kulutukseen ja nuorten rahankäyttöön tarvitaan opetusta. Olisi

viisasta panostaa nuorten osaamiseen näissä asioissa etukäteen eikä korjaavana toimenpiteenä jälkikäteen esim. pitkäaikaistyöttömien elämänhallinnan koulutuksena. Valinnaisainekursseilla tämänkaltaisiin teemoihin pystytään syventymään paremmin, koska yhdeksäsluokkalaiset pystyvät vastaanottamaan tulevaa elämäänsä koskevaa oppia paremmin kuin seitsemäsluokkalaiset. Kotitaloustuntien toiminta perustuu myös yhdessä tekemiseen, minkä kautta opitaan niin tulevassa koti- kuin työelämässä tarvittavia yhdessä toimimisen ja neuvottelemisen taitoja.

Valinnaisaineet ovat usean nuoren suora polku ammatillisten opintojen suuntaan sekä tarjoavat mahdollisuuden löytää itseltään niitä vahvuuksia ja positiivisia oppimisen kokemuksia, joita he eivät teoria-aineissa kokisi. Tiedossa on työelämän puolelta kuultu huoli nuorten taitotason laskusta. Taitavien ammattilaisten saaminen työpaikoille on vaikeaa. Taito- ja taideaineissa opitaan **työelämän kannalta olennaisia taitoja**, kuten pitkäjänteisyyttä, oma-aloitteisuutta, ajoissa olemista, suunnitelmallisuutta ja tunteiden käsittelytaitoja.

Ammatillisten jatko-opintojen lisäksi vaikutusta on myös lukio-opintoihin. Ylioppilastutkinnoissa pystyy tulevan uudistuksen jälkeen kirjoittamaan osan taito- ja taideaineista ylioppilaskokeena. Pudotus näiden oppiaineiden opiskelumahdollisuuksista vähentäisi kyseisistä oppiaineista kiinnostuneiden taitoja, ja täten kahden lukiokurssin aikana saavutettava taso mahdollisiin kirjoituksiin tulee sitäkin suuremmaksi työmääräksi.

On oppilaan etu, että hän saisi valita itselleen edelleen koko yläkoulun ajaksi yhteensä kuusi oppituntia valinnaisopintoja, joista todella pitää. Se on todella vähän. Ja juuri siitä nyt ollaan karsimassa. Toivomme, että Sastamalan kaupunki säilyttää yläkoulun valinnaistuntimäärän nykyisellään yllä olevin perustein. Sitä hyvää mikä on olemassa, ei tulisi tässä maailmanajassa ottaa nuorilta pois.

Sastamalan kaupungin taito- ja taideaineiden opettajat